

**Storums
kommun**

VAD GÖR DU
MED DITT

FARLIGA
AVFALL?

LÄMNA DITT FARLIGA AVFALL TILL VÅRA ÅTERVINNINGSCENTRALER!

Vi tar hand om det på rätt sätt

De flesta av oss har nog en känsla för vad som kan betraktas som farligt avfall. Därför ställer vi gärna in det i ett skåp när det börjar ta slut, undanskynt i förrådet eller längst in i garaget. Sortera ut det som du vet eller misstänker är farligt på ett eller annat sätt. Se till att ditt farliga avfall inte hamnar i soppåsen eller i avloppet. Lämna istället in det till kommunens insamling på våra två återvinningscentraler. Då vet du att det tas omhand på rätt sätt och aldrig riskerar att skada miljön.

Ditt arbete för en renare miljö börjar redan i butiken när du väljer miljöanpassade alternativ. Men kom ihåg att lämna in resterna av dessa tillsammans med övriga kemikalier som farligt avfall. Tillsammans kan vi göra mycket för en renare miljö och din insats är viktig.

VAD HAR DU FÖR FARLIGT AVFALL HEMMA?

Alla hushåll har farligt avfall hemma. Är du tveksam om något avfall är farligt eller inte, ta med det till vår återvinningscentral så får du hjälp. Oftast handlar det om sådant som de flesta av oss känner igen, till exempel lösningsmedel, färgrester, rengöringsmedel, bekämpningsmedel och hushållskemikalier. Längre fram i häftet kommer en lista med olika slag av farligt avfall som du skall lämna in till våra återvinningscentraler.

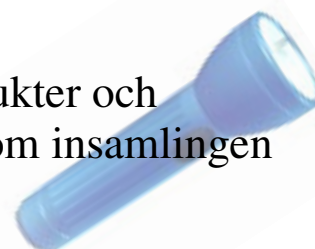

Batterier. Alla batterier ska lämnas in. Det finns ett producentansvar för batterier och Sveriges kommuner samverkar med producenterna beträffande insamlingen. Småbatterier kan du lämna i våra batteriholkar, i vissa affärer och på våra återvinningscentraler. Bilbatterier kan du också lämna där du köper ett nytt.

Bekämpningsmedel. Även i den minsta av trädgårdar kan vi ha behov av insektsspray, träskyddsmedel och ogräsmedel. Även båtottenfärg är ett bekämpningsmedel.

El-avfall. Det finns ett producentansvar för el-produkter och Sveriges kommuner samverkar med producenterna om insamlingen av hushållens el-avfall.

Frätande kemikalier. Exempel på syror är batterisyra, saltsyra, saltpetersyra, svavelsyra, roststopp, kalklösare och fosforsyra. Exempel på baser är ammoniak, lut, soda, målartvätt och propplösare. Obs! Blanda aldrig syror och baser eftersom det kan leda till häftig värmeutveckling.

Färg, lack och lim. Exempel är latexfärger, silikatfärger, lackfärger, oljefärger, linolja, kontaktlim, nagellack, lasyr och fogmassa. Hit räknas även burkar med torkad och vattenlöslig färg .

Glykol. Kylarvätska, frostskyddsmedel.

Lösningsmedel. Exempel är thinner, lacknafta, penseltvätt, bensin, terpentin, fotogen, T-sprit, aceton, tändvätska och spolärsvätska.

Glödlampor, lågenergilampor och lysrör. Lågenergilampor och lysrör innehåller kvicksilver. Observera att glödlampor och lågenergilampor ska sorteras var för sig på anvisad plats på våra återvinningscentraler.

Kvicksilverhaltigt material. Fortfarande finns äldre febertermometrar som innehåller kvicksilver i många hushåll. Lämnas till våra återvinningscentraler.

Oljeavfall. Exempel är spillolja, smörjolja, motorolja och hydraulolja.

Rengöringsmedel. Typiska i ett hushåll är silverputs, propplösare, polish, golv- och ugnrensmedel, blekmedel och fläckborttagningsmedel men också starka maskindiskmedel, klorin och toalettrensmedel.

Sprayburkar. Exempel är bekämpningsmedel, impregneringsmedel, ugnrensmedel, smörjoljor, färg och hårspray.

STATISTIKUPPGIFTER

Under 2008 har vi tagit emot följande mängder på våra återvinningscentraler i Storuman och Tärnaby.

FARLIGT AVFALL	VIKT KG
Färg i småemb,vattenb >10%-Org	1 607,00
Ammoniaklösning	13,00
Aerosoler färg & smörjmedel	343,00
Spillolja	7 106,00
Hydraulslang förorenad m olja	254,00
PV-däck	5 230,00
Olje- och bränslefilter	584,00
Småkemikalier sorterade	43,00
Bensinhaltigt slam	140,00
Surt fast avfall till förbr.	56,00
Fotovätskor	26,00
Aerosoler med bekämpningsmedel	18,00
Bekämpningsmedel - fast	76,00
Kvicksilverhaltiga instrument	8,00
Aerosoler övriga	341,00
Aminhaltigt avfall	45,00
Färgavfall i småemb, lösn.bas	16 297,00
Isocyanater	183,00
Toner/färgband	103,00
Rengöringsmedel/tensider FA	1 016,00
Småbatterier osorterade	3 344,00
Summa	36 833,00

ELEKTRONISKA OCH ELEKTRISKA PRODUKTER

Diverse elektronik	72 639,00
Vitvaror	26 267,00
Kylskåp och frysar	41 800,00
Raka lysrör	1 712,00
Lågenergilampor	1 209,00
Glödlampor	381,00
Summa	144 008,00

Detta betyder att vi lämnat in 5,76 (8,56) kg farligt avfall och 22,53 (18,52) kg elektriska och elektroniska produkter per kommuninvånare under 2008. Siffran inom parentes anger motsvarande värde för 2007.

LATHUND FÖR FARLIGT AVFALL

Här följer några vanliga exempel på hushållens farliga avfall. Avfallet lämnas till kommunens insamling för farligt avfall (återvinningscentralerna.) Det får inte kastas bland vanliga sopor eller spoleras ner i avloppet.

Exempel på farliga produkter

Aceton

Allrengöringsmedel

Ammoniak

Avfettningsmedel

Avkalkningsmedel

Barometer med kvicksilver

Batterisyra

Bekämpningsmedel

Bensin

Bilschampo

Bilvax

Blekmedel

Blymönja

Brandsläckare – *Retur försäljare
eller brandstation*

Fernissa

Fläckborttagningsmedel

Fogmassa

Fogskum

Fotogen

Fotokemikalier

Färg

Färgspray

Fönsterputs

Förtunningsmedel

Gasoltub – *Retur till försäljare*

Glykol

Golvpolish

Golvrengöringsmedel

Hårspray, gasdriven

Härdare

Impregneringsmedel

Insektsmedel

Kalklösare

Kaustiksoda

Kitt

Klister

Klorin

Kontaktlim

Kopparpasta

Kopparputs

K-sprit

Kvicksilver

Lack

Lackfärg

Lacknafta

Lampolja

Lasyr

Lim

Linolja

Lut

Läderfärg

Läderrengöring

Lösningsmedel

Lösningsmedel med färgrester

Metanol

Motorolja

Myggspray

Myrmedel

Målarsoda

Målartvätt

Möbelpolish

Mönja

Nagellack

Ogräsmedel

Oljefärg
Oljefilter
Penseltvätt
Penslar, tråg, roller med torkad färg –
Vanliga sopkärlet
Polish
Poolrengöringsmedel
Propplösare
Putsmedel
Rengöringsmedel
Rostborttagare
Rostskyddsmedel
Rättgift
Rödsprit
Silverputs
Skokräm
Sköljmedel
Smörjfett, Smörjolja
Smörjspray
Soda
Spackel
Spillolja
Spolarvätska
Sprayflaska, färg eller kemikalie
Syra
Såpa
Termometer, kvicksilver
Terpentin
Thinner
Toalettrensning
Träolja
Träskyddsmedel
T-sprit
Tvättmedel
Tändvätska
Ugnsrengöringsmedel
Uppladdningsbara batterier –
*Lämnas
även i holkar och i butiker*

Exempel på el-avfall *Apparater med sladd eller batteri*

Bandspelare
Batterier, små – *Lämnas även i holkar och
i vissa butiker*
Belysningsarmatur
Bilbatteri – *Lämnas även till försäljare*
Bildskärm
Brandvarnare
Borrmaskin
Elektriska hushållsmaskiner
Elektrisk tandborste
Elektriska verktyg
Ficklampor
Glödlampa
Halogenlampa
Hårfön
Kamera
Kassettspelare
Locktång
Lysrör
Lågenergilampa
Leksaker, batteridrivna
Miniräknare
Mobiltelefon
MP3-spelare
Radio
Rakapparat
Videokamera

Övrigt

Kanyler, uppsamlade i särskilda behållare
(ex. SafeClip) – *Lämnas på Apotek*
Kasserade läkemedel – *Lämnas på Apotek*

VAD HÄNDER MED DITT FARLIGA AVFALL?

När du har lämnat in ditt farliga avfall sorteras och identifieras det. Sedan packas de olika avfallssorterna var för sig innan de skickas vidare till företag som har tillstånd att behandla farligt avfall.

Avfallets farliga egenskaper avgör hur det ska tas omhand. Vid förbränning med energiutvinning kan farliga ämnen i farligt avfall förstöras. Återvinning kan ske genom att separera ut farliga ämnen och återvinna resterna. Det finns också farligt avfall som ska ut ur kretsloppet och därför placeras i underjordsförvar, lagras på flera hundra meters djup i berggrunden.

Vad händer om ditt farliga avfall hamnar i soporna?

De farliga ämnena kan finnas i väldigt små mängder i olika produkter men sammantaget kan de göra stor skada om de hamnar fel. Det är därför viktigt att allt farligt avfall lämnas på rätt sätt. Även om det är små mängder.

Om farligt avfall blandas med annat hushållsavfall kan det få en rad negativa effekter:

- En lågenergilampa kan innehålla upp till 5 mg kvicksilver medan ett lysrör kan innehålla upp till 10 mg. Om varje hushåll i Sverige skulle slänga en lågenergilampa om året i sin soppåse skulle 20 kg kvicksilver riskera att spridas till miljön. Det är mycket. En tesked kvicksilver kan förgifta en medelstor sjö. Kviksilver är en giftig tungmetall som inte är nedbrytbar utan lagras i vår miljö.

Kviksilver som lagras i kroppen kan ge skador på nervsystemet, immunförsvaret och njurarna samt skada foster.

- Det finns också risk för direkta skador på människor. Dåligt förpackat farligt avfall som läcker och är kladdigt riskerar att utsätta den som kommer i kontakt med avfallet för ångor, gaser, damm och spill. Syra, som rinner ut i sopkärlet, ger frätskador på sophämtaren och eventuell eftersorterare.

- Linolja används bland annat till att olja in utemöbler. Använda trasor som är indränkta med linolja kan självantända. Därför är det viktigt att inte slänga trasorna i soporna. Förvara trasorna i en tät plåtdunk.
- Sprayburkar innehåller drivmedel och kan explodera om de utsätts för värme vilket kan hända om de står i direkt solljus.

NY MÄRKNING

Förpackningar som innehåller hälsoskadliga eller miljöfarliga ämnen ska märkas. Om något av dessa märken finns på förpackningen ska resterna utan tvekan lämnas in som farligt avfall. Produkten kan också vara märkt med en överkorsad soptunna.

Nuvarande märkning av hälsoskadliga eller miljöfarliga ämnen

Äldre märkning av hälsoskadliga eller miljöfarliga ämnen

HÄR LÄMKNAR DU DITT FARLIGA AVFALL

Återvinningscentraler

Återvinningscentralen en större bemannad anläggning för mottagning av hushållens farliga, grovavfall, trädgårdsavfall, med mera. Här finns möjlighet att ställa frågor till personalen om sitt farliga avfall. Vi har två stycken anläggningar i vår kommun, Storumans återvinningscentral i Storuman och Morkans återvinningscentral i Tärnaby.

ÖPPETTIDER

STORUMAN ÅVC		MORKAN ÅVC	
Måndag	07.00 - 16.00	Måndag	07.30 - 16.30
Tisdag	07.00 - 16.00	Tisdag	07.30 - 16.30
Onsdag	12.00 - 20.00	Onsdag	07.30 - 16.30
Torsdag	07.00 - 16.00	Torsdag	12.00 - 20.00
Fredag	07.00 - 16.00	Fredag	07.30 - 12.00
		Sista lördag i varje månad	12.00 - 18.00

LUNCH 11.00 -12.00

Batteriholkar

Här kan hushållen lämna sina bärbara batterier. Holkarna töms sedan av kommunen och mellanlagras på återvinningscentralen. Du kan även lämna dina batterier till återvinningsstationerna i Tärnaby och Hemavan.

På nästa sida kan du var i vår kommun du kan lämna batterier.

Här kan du lämna dina batterier;

Ort/affär	Område
Apoteket	Storuman
ICA Supermarket	Storuman
Statoil	Storuman
OKQ8	Storuman
Bilisten	Storuman
Kommunhuset	Storuman
Yngvesson Audio & Video	Storuman
Kalles Ur & Guld	Storuman
Ica Lillrenen	Stensele
Folkets Hus	Barsele
Apoteket	Tärnaby

Ort/affär	Område
Skarvsjöby	Gamla affären
Slussforsboa	Slussfors
Pauträsk	Byavägen – mitt i byn
Laisbäck	Vid ladugård
Grundfors	Grusväg mot Barsele
Strömsund	E 12 vid norra Umstrand
Harrvik	Korsning mot Åsvattnet
Ankarsund	Gamla bränngropen
Abborrberg	Korsning Danasjö
Konsum	Gunnarn
Åskilje Livs	Åskilje
Umnäs	Gamla skolan

Vad händer sedan?

Batterierna sorteras efter kemiskt innehåll. De olika metallerna återvinns i nya batterier eller i stålindustrin. Kvicksilverbatterier återvinns dock inte, eftersom Riksdagen har beslutat att kvicksilver ska fasas ut från kretsloppet. Idag pågår arbete med att utvinna kvicksilvret från kvicksilverbatterierna för att sedan skicka det till slutförvar.

Tänk på att batterier ofta är inbyggda i en produkt, t ex leksaker . Då produkten är uttjänt skall du lämna den till kommunens insamling för el-avfall på återvinningscentralerna.

SÅ HÄR GÖR DU

Farligt avfall måste hanteras varsamt för att det ska kunna tas om hand på ett bra och säkert sätt, därför är det viktigt att du tänker på följande:

- Blanda inte olika avfall, utan lämna in dem var för sig.
- Kontrollera att förpackningarna är hela och inte läcker
- Använder du en annan förpackning än den ursprungliga, måste du skriva tydligt vad den innehåller.
- Om du är osäker på vad förpackningen innehåller, kontakta personalen på återvinningscentralerna.

VILL DU VETA MER?

Kontakta Storumans kommun, 0951-140 00 eller besök oss på vår hemsida, www.storuman.se

Tack för att du tänker på miljön!

